

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K-Po2 22/10

Glavni pretres 24.02.2011.

Izveštaj: Nataša Kandić i Slavica Jovanović, punomoćnice oštećenih

Ispitivanje svedokinje/oštećene Božice Drmić

Ispitivanje svedoka/oštećenih vrši se putem video-konferencijske veze iz Županijskog suda u Vukovaru.

U vreme napada na Lovas nije bila u selu. Naknadno je saznala da su tada ubijeni njeni roditelji Marin i Katica Balić. Vikica Balić joj je rekla da je čula kada je Ljuban Devetak srpskim vojnicima izdao naređenje da oni budu ubijeni. Posredno zna da je pre ubistva optuženi Devetak ispitivao njene roditelje i da se tada njenoj majci obraćao veoma grubo i uvredljivo.

Pitanja zamenika tužioca

Iz Lovasa je otišla nedelju dana pre napada. Tada u Lovasu nije bilo pripadnika hrvatske vojske ili policije. Vikica Balić i Marica Pejić videle su njene roditelje u podrumu Mesne zajednice, zato pretpostavlja da su oni bili tamo zatvoreni. Ne zna tačan datum, ali veruje da su oni ubijeni u noći između 17. i 18.10.1991. godine. Od svoje snahe je saznala da je Milan Vorkapić rekao da su njeni roditelji ubijeni jer je njena majka rekla: *Doći će i naših pet minuta*. Marica Peulić je rekla da je videla kada su srpski vojnici nekud odvezli njene roditelje. Njihova tela, sa telom još jednog ubijenog meštanina Hrvata, pronađena su u podrumu Devčića. Nakon ekshumacije utvrđeno je da je njen otac ubijen vatrenim oružjem, kao i da je prethodno tučen i zlostavljan jer su mu svi zubi bili izbijeni. Telo njene majke bilo je neprepoznatljivo.

Pitanja branioca optuženih

Od meštana Lovasa koji su tada bili u selu, čula je da su osobe sa najviše vlasti u selu bile optuženi Ljuban Devetak, Milan Radojčić i Milan Devčić.

Pitanja optuženih

Svedokinja je veoma ubedljivo odgovorila na negiranja i primedbe optuženog Ljubana Devetaka da nije bio uključen u ubistvo njenih roditelja.

Ispitivanje svedoka/oštećenog Stanislava Frankovića

U vreme napada na Lovas nalazio se u selu. Nakon toga bio je angažovan na raščišćavanju zgarišta spaljenih kuća. Sa još oko 90 meštana Hrvata zatvoren je u dvorište Zemljoradničke zadruge. Na ulazu u dvorište pretresli su ih pripadnici neke specijalne vojne jedinice, a u dvorištu su se nalazili pripadnici paravojne jedinice naoružani mitraljezima i automatskim puškama. Nepomično sedeći na klupama proveli su čitavu noć. Neke od zatvorenih iz dvorišta je izveo optuženi Ljuban Devetak. Vojnik koji se predstavio kao Zoran popisao je imena svih zatvorenih, a kasnije je naredio da mu predaju sav novac koji imaju kod sebe. Sutradan ujutru u Zadrugu je došao Ljuban Devetak, nakon čega su neki zatvoreni meštani uvođeni u kuhinju Zadruge gde su ispitivani, tučeni i zlostavljani. Zatvorenike su najjače tukli vojnik sa nadimkom *Bokser* i optuženi Petronije Stevanović, koji je zatvorenike ubadao nožem. Srpski vojnici su u dvorište Zadruge doveli oca i sinove Luketiće, koje su užasno tukli. Sutradan ujutru je ispred Zadruge

došla grupa vojnika JNA, za koje su čuli da su rezervisti iz Valjeva. Oni su im naredili da u koloni izađu iz dvorišta i rekli da ih vode u branje grožđa. Zatvorenici su bili u sredini kolone, a vojnici su se kretali sa strane oružja uperenog u njih. Tokom kretanja kolone ka izlazu iz sela, neki vojnik je ubio Boška Bođanca koji zbog zadobijenih povreda nije mogao da hoda. Kada je kolona stigla do parcele sa detelinom, vojnici su im naredili da se uhvate za ruke i hodaju detelinom pomerajući noge levo-desno. Prvo su se kretali dužinom parcele, a onda širinom, kada su nakon dvadesetak metara naišli na mine. Zaustavili su se, ali su im vojnici naredili da nastave, nakon čega je čuo eksploziju, a odmah potom su vojnici zapucali u zatvorenike. Svedok/oštećeni je tom prilikom teško ranjen. Ubrzo je putem naišlo vojno vozilo, a oficir koji je iz njega izašao pitao je vojnike šta se tu dešava. Neko do njih odgovorio je da su Hrvati na tom mestu postavili minsko polje, pa su ih oni doveli da ga razminiraju. Nepovređeni meštani Hrvati su po uputstvima nekog vojnika razminirali neeksplozirane mine i ranjene meštane izneli sa minskog polja. Ranjenici su kamionom odvezeni u Šid u bolnicu. Josipu Turkalju, koji zbog težine povreda nije mogao da izađe iz kamiona, nije pružena medicinska pomoć. On je preminuo tokom povratka u Lovas. Noć su proveli u seoskoj ambulanti, a sutradan su četvorica, među kojima i svedok/oštećeni, odvezeni u bolnicu u Sremskoj Mitrovici.

Pitanja zamenika tužioca

Ljuban Devetak je na dan odvođenja zatvorenika na minsko polje ušao u kuhinju Zadruge, gde su kasnije dovođeni zatvorenici na ispitivanje. Luketiće su tukli Bokser, Nikola i Petronije. Kasnije je čuo da su ubijeni. Tela ubijenih na minskom polju ostala su na tom mestu.

Pre napada na Lovas, međunacionalni odnosi u Lovasu bili su dobri, a na dan napada niko nije branio selo. Tokom napada, srpski vojnici su meštane Hrvate isterivali iz kuća, odvodili ih u Zadrugu, bacali bombe u podrum hrvatskih kuća u kojima je bilo ljudi, a neke Hrvate su ubijali na ulici. Sve vreme nakon napada, meštani Hrvati su morali da nose bele trake i da na svojim kućama istaknu belu tkaninu. Za optuženog Milana Radojčića čuo je da je komandant TO Lovas, a za Željka Krnjajića da je meštane Hrvate privodio na saslušanje.

Vojnici koji su ih vodili na minsko polje nosili su vojničke maskirne uniforme i šlemove. Među njima bilo je i pripadnika dobrovoljačke jedinice *Dušan Silni*.

Pitanja branilaca optuženih

Svedok/oštećeni je izneo stav da smatra da je optuženi Ljuban Devetak organizovao odvođenje meštana Hrvata na minsko polje, jer je hteo da dokaže svoju lojalnost vojsci. Na čelu kolone zarobljenika išli su meštani sela Ilija Kresojević i Milan Rendulić, jer su vojnici rekli da oni znaju gde se nalaze mine. Vojnici koji su nakon eksplozije mine pucali na zatvorenike bili su udaljeni od zatvorenika 50-60 metara.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Na pitanje punomoćnice oštećenih Slavice Jovanović, svedok/oštećeni je rekao da su vojnici zatvorene meštane uvodili na ispitivanje na isti ulaz Zemljoradničke zadruge gde je ušao i optuženi Ljuban Devetak.